

Een echt leider

Orde van dienst en preek

dienst Schrift en Tafel 2 december 2018

Lezing: Micha 5: 1-4a en Lucas 1: 39-56

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst (Bert)
- Aansteken eerste adventskaars
- Stil gebed
- Intochtslied: 'Kom tot ons, scheur de hemelen, Heer' (Lied 437: 1 en 4)
- Aanvangswoord, Groet, Bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 25: 2 en 4
- Kyriëgebed
- Adventslied: 'Zal er ooit een dag van vrede' (lied 462: 1, 2 en 6)
- Met de kinderen:
Gebed
Gesprek: wat is een goede leider?
Filmpje (<https://vimeo.com/294375701>)
Projectlied: 'Daar gaan we naartoe'
- Schriftlezing: Micha 5: 1-4a (Bert)
- Lied: 'Betlehem, o uitverkoren stad' (Lied: 498: 1 en 5)
- Schriftlezing: Lucas 1: 39-56
- Lied: 'Mijn hart verheugt zich zeer' (lied: 152: 1, 3 en 4)
- Preek

Dit weekend is er een G20 top in Argentinië. De leiders van de twintig grootste economieën spreken elkaar in de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires. Er zijn officiële gespreksonderwerpen als duurzame voeding en de toekomst van werk, maar het meeste zal in de wandelgangen gebeuren.

En de messen worden al geslepen. De Amerikaanse president Donald Trump en zijn Chinese ambtgenoot Xi Jinping dineerden gisteravond. Hoofdthema: de handelsoorlog tussen China en Amerika. Met grote woorden en grootste gebaren bestoken ze elkaar al langere tijd. Trump verhoogde de importtarieven op 250 miljard dollar aan Chinese goederen. China antwoordde met hogere heffingen op Amerikaanse goederen van vergelijkbare waarde. En zo wordt er over de hoofden van miljarden mensen besloten over wel of geen brood op de plank. Geen wonder dat de gesprekken over een nieuwe handelsovereenkomst in de afgelopen maanden vastliepen. Het zal ook over Oekraïne gaan. Een andere wereldleider sloeg deze week met zijn vuist op tafel in de Zee van Azov, waar Russische marineschepen Oekraïense schepen opbrachten. Om van de journalist Kashoggi maar te zwijgen. Of de groeiende onenigheid over het klimaatakkoord.

Nu moet u niet denken dat u in een uitzending van Netwerk of Nieuwsuur terecht bent gekomen. Deze inleiding heeft met de lezingen van vandaag te maken.

Want leiders die met grote woorden hun gelijk proberen te halen, ze zijn van alle tijden. Vaak met dreiging van oorlog, of met hoge belastingen of andere tarieven. Door met je sterker en beter voordoen dan je bent en zo de ander de mond te snoeren. Door de ander te overschreeuwen om zo je eigen fouten of onzekerheid te verbloemen.

Zo gaat het bij de G20, waar alle wereldleiders willen scoren om met resultaten thuis te komen. Zo gaat het in de tijd van de profeet Micha.

Micha heeft het niet makkelijk. Hij is een soort roepend in de woestijn. Hij waarschuwt de leiders van het volk en de priesters in de tempel, dat ze op de verkeerde weg zijn. Dat het, als ze zo doorgaan, wel eens verkeerd met Israël af zou kunnen lopen. Dat God het niet kan aan zien hoe ze hun macht misbruiken. Hoe ze het land misbruiken, hoe het gewone volk slachtoffer is van hun handelen.

Maar zijn waarschuwingen zijn aan dovemans oren gericht, ze roepen juist weerstand en agressie op: Zijn tegenstanders roepen terug: “houd toch eens op met dat gezeur, man. Je beschuldigingen zijn grote onzin. De Heer zou nooit zulke dingen tegen ons volk zeggen. Hij zou ons nooit kwaad willen doen!” (Micha 2: 6-7)

Micha ziet het onheil komen, maar niemand luistert: “Jullie willen het niet horen – zegt hij in Micha 2 – Jullie horen liever een profeet die alleen maar leugens vertelt, en die jullie wijn en bier belooft” De tegenstanders van Micha, de leiders van Juda, houden er struisvogelpolitiek op na. Zij leven bij de dag en denken dat het wel zo’n vaart niet zal lopen met de uitbuiting van de mensen en het land, met het schofferen van de regels die God ze had meegegeven voor het bewonen van het Beloofde Land. Zij denken dat de dreiging van de groeiende wereldmacht in Babel wel aan hun voorbij zal trekken. Zij zullen Assyrië wel tegenstand kunnen bieden. Ze leven bij de dag. Ze denken dat ze God en het geloof naar hun hand kunnen zetten.

Micha zet daar een ander beeld tegenover.

Een beeld dat alle leiderschap, toen en u, onder kritiek stelt:

Deze leider komt niet uit een paleis, of uit een hoofdstad, of een wereldmacht. Nee uit Bethlehem.

Een dorpje onder de rook van Jeruzalem. Het Stompwijk van Den Haag, of ’t Wout.

Deze leider treedt niet op voor zichzelf - tot meerdere eer en glorie van zichzelf. Nee deze staat in dienst van God.

Een leider in dienst van God...

Dat is er één die wij over het hoofd zouden zien. Iemand die wat achteraf staat, Onopvallend. Iemand die niet stoer is, of zijn stem verheft. Hij is als David. De jongste, de kleinste. Niet goed genoeg om door zijn vader erbij geroepen te worden. Een leider in dienst van God. Die houdt zich met belangrijker zaken bezig. Hij is bij zijn schapen op het land. Hij is een herder. Als David.

Een herder *leidt* zijn schapen. Niet met *fake news* of spierballentaal. Een herder gaat zijn schapen voor op de juiste weg. Want schapen zonder herder, die raken de weg kwijt. Ze zijn ten prooi aan roofdieren. Ze weten niet waar het gras is te vinden. Ze lopen doelloos rond.

Schapen zonder herder, die waaien met alle winden mee. Ze laten zich verleiden achter anderen aan te lopen. Degene met de grootste mond. De kudde valt uiteen iedereen zoekt zijn eigen weg. Op zoek naar eigen zekerheden.

Zo zijn velen ook in onze tijd opzoek naar houvast, naar een inspirator. Op zoek naar een leider.

Iemand die je bij de hand neemt en je vertelt welke kant je op moet in deze verwarrende tijden.

Wereldwijd lijkt er wel een groeiend verlangen te zien naar zo’n sterke leider. De meeste Russen vinden het prima met Putin. Hij geeft rust en duidelijkheid en bovendien: Rusland telt weer mee in de wereld.

De meeste stemmers op Donald Trump van november 2016 staan twee jaar later nog pal achter hun keuze. Geen geschipper, geen diplomatiek geklets, maar gewoon duidelijke uitspraken en vooral: *America First*. Dat is waarom ze op hem stemden en dat is wat ze krijgen. Prima toch?

De meeste Turken zijn blij met Erdogan. Een gelovige Islamiet, die weer iets van de glans van het Ottomaanse Rijk boven brengt. En tenminste optreedt als iemand daar iets aan afdoet. En ja dat dat een beperkte meningsuiting tot gevolg heeft, of ondoorzichtige rechtsgang, ach – Erdogan zal wel het beste met ons voor hebben.

Wij zoeken naar voortrekkers. Ook velen in Nederlands. Naar mensen die een weg wijzen. En dan niet met vage beloftes en vergezichten. Nee, met een concrete boodschap – liefst zo zwart-wit mogelijk en liefst ook nog met afstand van de bestaande politieke leiders, de elite - wat dat ook mag zijn - die dit land langzaam naar de afgrond drijven...

Dat is wat sommige mensen aanspreekt. Dat is waarom Thierry Baudet en Geert Wilders een flink deel van de kiezers achter zich krijgt. Een sterke leider uit angst dat het anders mis gaat met dit land. Ik verlang er ook wel naar. Naar duidelijkheid. Naar iemand die vertelt welke kant we op moeten. Die er voor zorgt dat mijn pensioen gewaarborgd is, er genoeg banen zijn. Ik veilig over straat kan.

En toch beantwoorden deze leiders niet aan het Bijbelse beeld van een herder.

Want ik heb niets aan een herder die geen inspraak duldt. Die wel even bepaalt wat goed is voor mij. Die me geen vrijheid laat.

Een goede herder, een goede leider, een goede ouder creëert omstandigheden waarin ik, in betrekkelijk veiligheid, vrij kan zijn, mezelf kan zijn. Ontdekken wie ik ben en waar mijn kwaliteiten liggen. Een goede herder geeft raad, vangt op, troost en stimuleert. Een goede herder geeft ruimte en laat me tegen mijn grenzen en fouten aanlopen om ervan te leren. Een goede herder bepaalt niet zelf alles, maar laat mij bepalen. En steunt me, zelfs als ik fouten maak.

Een herder in de bijbel is iemand die beschermt. Die pal staat voor de zwakke. Die het zieke schaap verzorgt, draagt, verbindt. Een goede herder scheidt geen tweespalt en verdeelt de kudde niet, nee, een goede herder houdt de kudden bij elkaar: ook als het ene schaap wat sneller loopt dan de ander, als er een buiten de boot valt door zijn eigenwijze gedrag, dat ook dat zwarte schaap een plekje vindt in de kudde en loopt mee op zoek naar grazige weiden.

Een goede herder weet wat het is om klein te zijn en kwetsbaar. En komt juist voor hen op. Daarom werd Maria gekozen. Een ongehuwde moeder. Een verguisde jonge vrouw. Heersers stoot hij van hun troon en wie gering is geeft hij aanzien.

Het is vandaag eerste adventszondag. We gaan op weg naar Kerst. Om daar te vieren hoe God omziet naar ons, naar zijn wereld.

In deze tijd leren we om scherp te kijken. Komt er al iets van God in ons bestaan?

En het licht dat doorbreekt in het duister. Kan ik in dat licht staan? Verdraagt het licht mijn keuzes?

Achter welke leiders loop ik aan? Zien ze ook het kleine en kwetsbare staan? En ik zelf met mijn eigen keuzes - ten koste van wie of wat leid ik mijn leven? Waar doe ik me sterker voor dan ik ben?

De enige weg naar Kerst is in het spoor van Micha en Maria. Door het korte termijn succes heen te prikken. Door de grootspraak te negeren. Dan houden we zicht op het licht. Door niet klakkeloos achter iemand aan te lopen, zelf kritisch te blijven, blijven de geringen, de kwetsbaren en de kleinen in het zicht. Juist over hem gaat Zijn licht op.

Amen

- Lied: 'Het zal zijn in het laatste der tijden' (Lied: 447: 1 en 3)
- Dienst van de Tafel
  - Voorbeden*
  - Collecte* (1^e, 2^e, evt. deurcollecte: zie Zondagsbrief)
  - Nodiging*
  - Tafelgebed* (gezongen met het Vocaal Ensemble) 'Die naar menselijke gewoonte'
  - Onze Vader*
  - Vredegroet*
  - Breken van brood en schenken van wijn*
  - Delen van brood en wijn*
  - Dankzegging*
- Slotlied "Zoekend naar licht, hier in het duister" (Lied: 1005: 1 en 5)
- Zending en zegen